

Комунальний заклад
«Дошкільний навчальний заклад (ясла-садок) №400
Харківської міської ради»

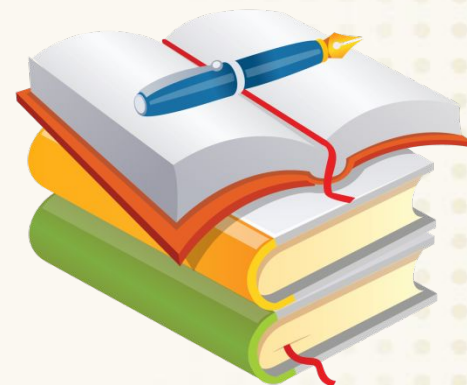
«Правило, право, обов'язок».
Розвиток правової культури
всіх учасників освітньо-виховного процесу
в дошкільному навчальному закладі.

Теоретично-практичний семінар

Автор: вихователь-методист ДНЗ №400

Андрійчук Л.В.

2013

Теоретично-практичний семінар

Тема: «Правило, право, обов'язок».

Розвиток правової культури всіх учасників освітньо-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі.

Мета:

- привернути увагу практичних працівників до проблеми правового виховання дітей дошкільного віку;
- познайомити з поглядами науковців на проблему правового виховання дошкільників;
- активізувати вихователів на творчий пошук найоптимальніших засобів та прийомів формування правової культури дошкільників;
- формувати навички самостійної роботи з психолого-педагогічною літературою, застосування теоретичних знань на практиці;
- розвивати вміння аналізувати та систематизувати отриману інформацію.

Заняття 1.

Тема: Теоретичні засади правового виховання дітей дошкільного віку в ДНЗ.

- Психолого-педагогічні аспекти формування основ правової культури дітей дошкільного віку.
- Цілі і завдання роботи з правового виховання дітей дошкільного віку.
- Основні напрямки роботи з правового виховання в ДНЗ.

Актуальність проблеми

- Показники гуманізму суспільства та держави є ставлення до дитини. Ставлення не лише як до об'єкта турботи і опіки, але як і до суб'єкта права.
- Дитинство дитини - це не тільки період формування його здоров'я, розвитку особистості, характеру, зміцнення почуття впевненості і власної гідності, а й час його повної залежності від дорослих, у першу чергу від батьків, вихователів, педагогів. Неналежну поведінку і догляд з боку дорослих, наявність поведінкових, соціальних і емоційних проблем у житті дитини дошкільного віку здатні привести до неблагополучним наслідків у майбутньому.
- Дитина в будь-якому віці має рівні з дорослими права на власну думку і вчинки, які повинні дотримуватися і не порушуватися. Не тільки батьки, але й педагоги дошкільних виховних закладів повинні вкладати в свідомість дітей образи дружби, миру, солідарності, доброти для правового виховання дошкільників – закладати фундамент для розвитку нового свідомого, миролюбного покоління.

Право - це сукупність встановлених і охоронюваних державною владою норм і правил, що регулюють відносини людей у суспільстві.

Правове виховання — це цілеспрямований постійний вплив на людину з метою формування у неї правової культури і активної правомірної поведінки.

Правова вихованість — внутрішній духовно-правовий стан, у якому перебуває особа в момент прийняття рішення про те, як поводити себе у тих чи інших обставинах.

Правова свідомість — це особливий вид суспільної свідомості, уявлення людей про право, місце і роль щодо забезпечення свободи особи та інших загальнолюдських цінностей.

Правова культура — це система правових цінностей, що відповідають рівню досягнутого суспільством правового прогресу й відображають у правовій формі стан свободи особи, інші соціальні цінності.

“Рівність прав не втому, що всі ними користуються, а в тому, що всім вони надані.”

Сенека

- Завдяки правам людини індивід зберігає свою особистість, свою неповторність, бо ні до нас, ні після нас не було й не буде нікого, хто був би таким же, як ми, з нашим особистим досвідом, нашими спогадами, почуттями й думками.
- Наші права і свободи – це наш щит, що прикриває нас, нашу людську гідність від зазіхань з боку держави. Права людини не в змоззі надати нам гарантії, що нас будуть любити і плекати, не гарантують ні щастя в житті, ні (навіть) справедливості або хоча б мінімального добробуту – вони лише захищають нас від принижень і зазіхань на нашу гідність і то лише з боку одного, але найсильнішого порушника, тобто державної влади.
- Основним для концепції прав людини є поняття невід'ємної, даної від народження людської гідності або, мовою суспільного вчення, гідності людини. Людська гідність випливає із самої суті людства, вона притаманна як немовляті, яке ще нічого не встигло зробити, так і закоренілому злочинцеві.

- Специфіка і основна спрямованість соціальної політики в області дитинства в сучасних умовах полягає в пом'якшенні для дітей негативних наслідків, що відбуваються в суспільстві, процесів і створення умов для видозміни діючих і виникнення нових інститутів, покликаних задовольняти потреби, реалізувати інтереси дітей.
- Теоретичні розробки у сфері прав дитини спрямовані на забезпечення її гармонійного розвитку. Щоб вижити в соціальному і духовному відношенні, діти і підлітки повинні вміти орієнтуватися і діяти в постійно мінливому соціумі, не втративши при цьому самобутності, здатність до самопізнання і самовдосконалення.
- В даний час однією з проблем, яка стоїть перед системою дошкільної освіти, є використання правових та педагогічних можливостей дошкільного закладу по захисту дитини від насильства і жорсткого поводження в сім'ї.

Психолого-педагогічні аспекти формування основ правової культури дітей дошкільного віку.

- Дошкільнята тільки починають освоювати ази морально-правової культури. Ознайомлення з правами носить пропедевтичний характер і готує дитину до засвоєння демократичних цінностей і прав людини в подальшому.
- Перш ніж познайомити дитину з правами, її треба підвести до усвідомлення себе як особистості, повноцінного члена суспільства, розуміння своєї індивідуальності та людської гідності.
- Дітям-дошкільнятам доступні лише самі загальні уявлення про свої права і свободи, закріплених у міжнародних та державних документах, а також способи їх реалізації в різних життєвих ситуаціях.
- Правове виховання дошкільника починається з виховання у нього почуття власної гідності, поваги до самого себе. Тільки поважаючи самого себе і свої права людина здатна по-справжньому поважати інших людей та їх права.

Враховуючи вікові особливості дошкільників з дітьми необхідно спілкуватись зрозумілою для них мовою та виходити з таких принципів:

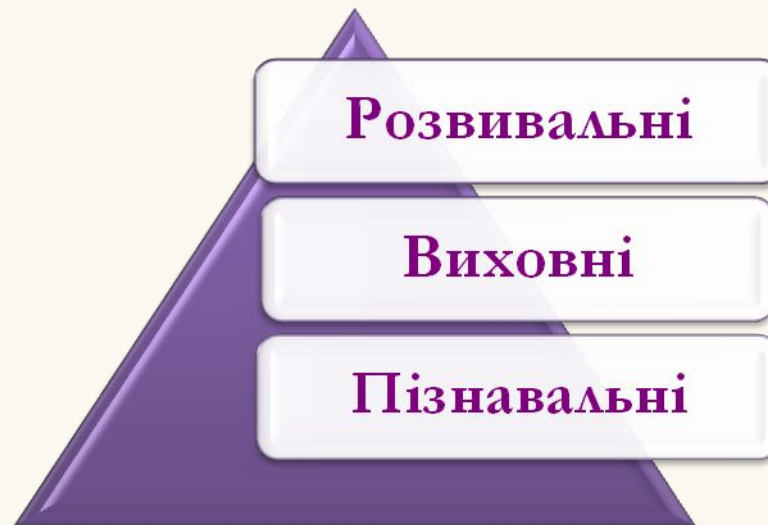
- зв'язку правового виховання з практичними життєвими ситуаціями;
- зміст інформації повинен відповідати віковому рівню життєвого досвіду, світогляду, особливостям психічних процесів (пам'ять, увага, мислення, сприймання);
- поєднання колективного та індивідуального підходів;
- єдності правового і морального виховання;
- логічної послідовності правового виховання: від одержання знань про норми, до засвоєння їх на практиці, і надалі до формування усвідомленої установки щодо необхідності дотримання їх кожною людиною;
- пріоритету ігрових методів правового навчання та виховання з метою активізації інтересу до засвоєння норм проживання у суспільстві;
- інтеграція різних видів дитячої діяльності;
- цілеспрямоване використання народознавчого матеріалу та художніх творів;
- поступове підведення дітей до самостійних висновків та узагальнень.

Цілі і завдання роботи з правового виховання дітей дошкільного віку.

Мета навчально-виховної роботи з правової освіченості дошкільників – дати дітям початкові знання про норми поведінки, формувати навички їх дотримання, відповідного ставлення до правомірних дій, вчинків, а також до правопорушень, злочинів, шкідливих звичок та інших проявів антигромадської поведінки, виховувати повагу до батьків, вихователів, ровесників, людей похилого віку, знайомити з правилами бережливого ставлення до природи, своїх речей, предметів побуту тощо.

Для досягнення вказаної мети правовиховна робота з дошкільниками передбачає розв'язання цілого ряду завдань.

- Розвивальні завдання - розвивати у дітей:
- критичне, логічне мислення, вдумливість;
- вміння оцінювати ситуації морально-правового змісту;
- вміння запобігати виникненню конфліктів, долати їх;
- висловлювати та відстоювати свою точку зору;
- аналізувати власну позицію та враховувати думку інших;
- почуття відповідальності за свої дії;
- вміння співвідносити свої домагання з можливостями;
- орієнтуватися в своїх чеснотах і вадах;
- вміння захищати молодших від несправедливості, грубощів, зухвальства;
- відчуття захисту, підтримки, життєвої опори, які дають батьки, бережливо і вдячно цим користуватися.

Розвивальні

- Виховні завдання - виховувати у дошкільників:
- пошану до законів України;
- уміння дотримуватися правових обов'язків та користуватися своїми правами;
- почуття гордості за себе, за свою індивідуальність, гідність, впевненість у своїх можливостях;
- шанобливе ставлення до рідних, знайомих, відчувати межу припустимої поведінки;
- почуття приязні, щирості, жалю, відповідальності, безкорисливості, любові у взаєминах з іншими;
- почуття відповідальності за доручену справу, результат якої важливий для навколишніх;
- готовність радіти успіху ровесника, розділяти його засмучення, допомагати в разі необхідності;
- негативне ставлення до будь-яких форм насильства;
- бажання виконувати правила співжиття у сім'ї;
- розрізняти обов'язки і поважати права кожного члена сім'ї, сумлінно виконувати власні обов'язки.

Виховні

- Пізнавальні завдання - формувати у дошкільників:
- розуміння цінності людської особистості, цінності життя і здоров'я людей;
- уявлення про нашу державу, її закони, права та обов'язки людей, правила і норми їхнього співжиття в соціумі;
- правову свідомість, вміння діяти відповідно до закону;
- повагу до таких цінностей, як свобода, рівність, справедливість;
- утверджувати гуманістичну мораль;
- адекватну самооцінку як регулятор її моральної поведінки, що становить основу таких почуттів, як обов'язок, відповідальність, сором, провина, совість;
- усвідомлення своєї залежності від представників старшого покоління;
- розуміння обов'язків щодо молодших, уважно й турботливо ставитися до них, опікувати їх, допомагати їм, виявляти правдивість, чесність у стосунках із молодшими, справедливість в оцінці їхньої поведінки;
- навички безпечної поведінки при агресивному поводженні однолітків або дорослих, вміння швидко звертатися по допомогу у критичній ситуації.

Пізнавальні

Основні напрямки роботи з правового виховання в ДНЗ

Знайомство дітей з їхніми правами доцільно здійснювати в двох напрямках:

- "Я і мої права",
- "Я і права інших людей".

Це сприяє розумінню таких простих і водночас складних істин, як:

- "Мої права - це мої можливості, мої свободи"
- "Мої права закінчуються там, де починаються права іншої людини".

Правова освіта дошкільнят передбачає
ознайомлення юних громадян з конкретними і зрозумілими їм
правами

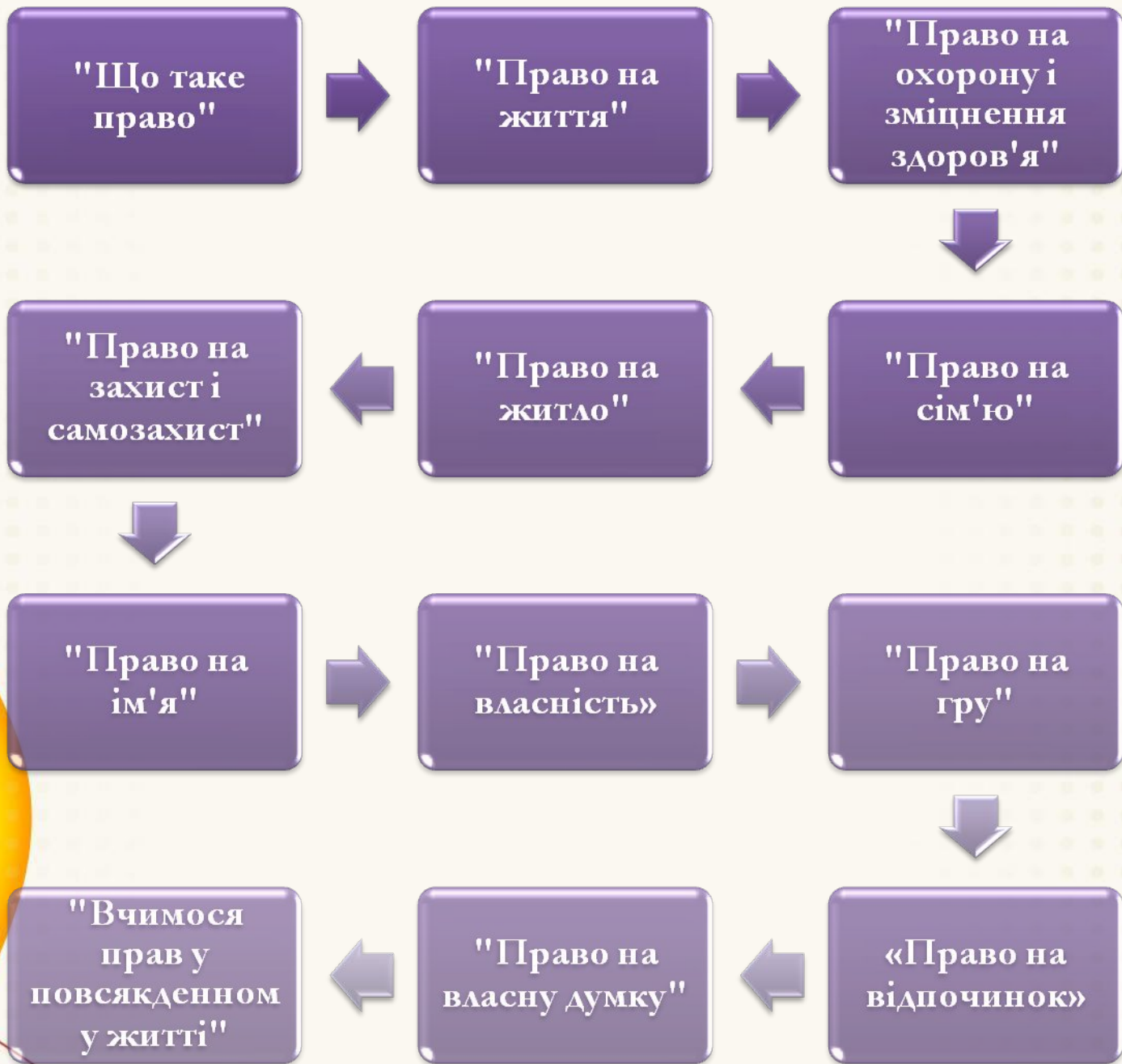
Права на гідне існування,
виживання, що включає
право на життя і здоров'я,
житло, їжу, ім'я, родину,
турботу батьків,
громадянство.

Права на розвиток, освіту,
відпочинок і дозвілля.

Дітям доступні
такі чотири
групи прав

Права на захист від
приниження, насильства та
експлуатації, а також
особливі права дітей-
інвалідів та сиріт.

Права на свободу слова,
думки та діяльності.

- Правове виховання та навчання дитини гармонійно поєднується з її громадянським, моральним, трудовим і валеологічним вихованням.
- Елементарні правові знання включаються до загального і необхідного дітям комплексу знань про життя. Вони є доповненням до знань про навколишній світ, соціальної дійсності.

Дітям старшого дошкільного віку (5-6 років) доступна система знань про права людини, яка чітко структурно оформлена і спирається на наступні принципи відбору:

- Права, з вмістом яких діти постійно зустрічаються у своєму житті.
- Права, які найбільш часто порушуються дорослими чи іншими дітьми.
- Права, знання яких може сприяти розвитку інтересу дітей до соціальних явищ і доступні пізнання на рівні елементарних узагальнень.

Як відомо, права не існують без обов'язків. Діалектичний взаємозв'язок прав і обов'язків – головна суть виховання правосвідомості. Що ж таке обов'язок у дитячому розумінні?

Обов'язок – це те, що діти повинні робити, щоб бути корисним собі та навколишнім.

Дітям необхідно дати поняття про такі обов'язки:

- дотримуватися правил поведінки в дошкільному закладі, в родині, у громадських місцях;
- слухатися батьків, любити й шанувати всіх членів сім'ї;
- не ображати молодших і допомагати старшим;
- шанувати державні символи України;
- берегти й охороняти природу;
- старанно вчитися;
- дотримуватися правил безпеки життя;
- дбати про власне здоров'я, дотримуватися правил особистої гігієни, не користуватися забороненими предметами;
- підтримувати порядок у своїй кімнаті.

Рекомендована література

- Загальна Декларація прав людини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН від 10 грудня 1948 Мн. - "Білорусь", 1998. - 15 с.уаучно-практичної конференції. - Мінськ, 23 квітня 2004 р. / Відп. ред. Н.В. Литвина. - Мн., БДПУ. - 215 с.
- Конвенція про права дитини. Прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 20 листопада 1989 ЮНІСЕФ Дитячий Фонд ООН - 28 с.
- Альошина Н.В. Ознайомлення дошкільнят з навколишнім і соціальною дійсністю. - М., - 2001, - 234 с.
- Доронова Т. Захист прав та гідності дитини в дошкільному закладі і в сім'ї // Дошкільне виховання, - № 8, - 2001, - С.6-9
- Сто уроків з прав дитини: Навчальний метод. посібник / Л.І. Смагіна, А. С. Карнейчік, А.А. Петріковіч, І. А. Царик. - Мн.: Університецкае, -1999. - 171 с.
- Кусайкіна Н., Кусайкін О. Виховання в дусі прав людини.- Харків,-2005,-80с.
- Лохвицька Л., Макаренко С. Правову культуру-старшим дошкільникам//Дошкільне виховання,-№6,-2006,-С.7-9.
- Чаус О. Правило, право, обов'язок. Правова освіта старших дошкільнят// Дошкільне виховання,-№2,-2004,-С.6-7.

Проблемна дискусія

- Людині моральній знати закон не обов'язково. Навіщо забивати голову тим, що не може бути порушено в силу виховання.

- Закони непотрібні як для гарних людей, так і для поганих. Перші не мають потреби в законах, другі від них не кращають.

- У дітей є тільки одне право: робити те, що їм вказують батьки, педагоги. Усі інші права приходять у свій час, коли закон наділяє їх повною правовою відповідальністю.

- Невблаганне бажання людей заглянути в майбутнє, прийняти сподівання за дійсність. Утопістами повний світ! А якщо ні, то «добрі дядечки» в ООН почекали б ще років 20-30 із прийняттям Конвенції про права дитини, виконати яку у всіх її частинах не зможе зараз жодна країна.

